

stranění vady shora naznačené mohl odvolací soud zvoliti cestu dvojí: buď zrušiti rozsudek prvního soudu a vrátiti věc do první stolice, která také opomenula vůbec zabývati se otázkou příslušnosti opřené o § 99 j. n., k doplnění a novému rozhodnutí anebo naříditi rok k ústnímu jednání odvolacímu, by mohlo býti doplněno jednání a provedeny důkazy o době, kdy faktura byla žalovanému poštou dodána (Kleir: Vorlesungen str. 244, Neumann k §§ 471 až 474 c. ř. s.). Odvolací soud zvolil cestu nesprávnou a vada řízení nebyla tedy řádným postupem odstraněna, což rekurent právem vytýká.

Čís. 8272.

Slíbil-li snoubenec snoubence při nebo po rozvázání milostného poměru něco k jejímu zaopatření, není to darováním, aniž to spadá pod ustanovení § 45 obč. zák.

Soud jest oprávněn rozhodovati na základě veškerých výsledků ústního jednání a při něm provedených důkazů a záležitosti v příčině provedených důkazů jen na tom, by svým obsahem zapadaly do rámce skutkových přednesů stran.

(Rozh. ze dne 1. září 1928, Rv II 666/27.)

Žalobkyně domáhala se na žalovaném zaplacení 20.000 Kč, jež prý jí žalovaný slíbil, kdyby se měla vdáti. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolání lze přisvědčiti jen v tom, že první soudce mylně věc po právní stránce posoudil, máje za to, že se žalobkyně domáhala náhrady škody, a zamítnuv důsledkem toho žalobu proto, že nárok jest podle § 1489 obč. zák. promlčen. Neboť žaloba zcela jasně se opírá o slib žalovaného žalobkyni, že jí vyplatí 20—40 tisíc Kč pro případ jejího sňatku s jinou osobou než s ním. Neuplatňuje tudíž zákonný nárok z důvodu náhrady škody podle §§ 1295, 1325 obč. zák., nýbrž smluvní nárok ze závazku žalovaného. Smluvní nárok se promlčuje po všeobecné třicetileté lhůtě § 1478 obč. zák., pročez námitka promlčení neobstojí. Než přes to nelze odvolání vyhověti, neboť jest přezkoumati, jakého druhu jest smlouva, z níž odvolatelka svůj nárok odvozuje. A tu dospívá odvolací soud k názoru, že je to smlouva darovací a to z těchto důvodů: Darování (§ 938 obč. zák.) je výlučně úkonem liberaly dárce, kde tento z pouhé štědrosti, aniž by tím uznával svou povinnost, chce zvětšiti majetek obdarovaného. Učiní-li však takový slib proto, že cítí povinnost k plnění, jde již buď o novaci (§ 1376 obč. zák.), kterouž přeměňuje původní závazek v závazek nový, nebo o smír (§ 1380 obč. zák.), jímž se závazek dosud sporný přeměňuje v nový závazek nesporný. Z prohlášení žalovaného jest patrné, že se žalovaný zavázal k vyplacení 20—40 tisíc Kč nikoliv proto, že uznával svou zákonnou

povinnost k odškodnění odvolatelky za to, že jí svým zaviněním přivodil pohlavní nákazu, nýbrž jediné proto, by se slibu manželskému, který dal odvolatelce teprve, když již byla nakažena, vyhnul, by se jí, prostě řečeno, zbavil. Kdyby byla odvolatelka tvrdila a dokázala, že žalovaný jí učinil peněžní přípověď, jsa si vědom, že tím plní jen zákonnou povinnost uloženou mu ustanovením §§ 1295 a násl. obč. zák., nebylo by to slibem darovacím. Avšak přislíbil-li žalovaný určitou sumu peněz odvolatelce jen proto, že nechtěl splnit slib manželství, není v tom uznání zákonné povinnosti k plnění, poněvadž § 45 obč. zák. takovou povinnost nevěrné smluvní straně neukládá, a o případ § 46 obč. zák. nejde, ježto odvolatelka ani netvrdí, že odstoupením žalovaného od slibu manželství utrpěla skutečnou škodu. Zakládá se tudíž slib žalovaného na vyplacení sumy peněz výlučně na jeho štědrosti a je slibem darovacím, k jehož žalovatelnosti se vyžaduje podle § 943 obč. zák. a § 1 zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák. forma notářského spisu. Jelikož této formy se mu nedostává, nelze odvolatelce nárok přiznati.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Souhlasiti jest s názorem odvolacího soudu, že se žalobkyně nedomáhá náhrady škody, nýbrž že opírá žalobu o slib žalovaného, že vyplatí žalobkyni 20 až 40 tisíc Kč pro případ jejího sňatku s jiným mužem, než s ním. Je tedy správným též úsudek odvolacího soudu, že by se žalobní nárok mohl promlčeti teprve ve 30 letech a že námitka promlčení je bezdůvodná. Nelze však prozatím soudu odvolacímu přisvědčiti v tom, že tu jde o smlouvu darovací, k jejíž platnosti by bylo třeba zachovati formu notářského spisu, neboť tento úsudek jest předčasným. Při posuzování otázky, zda jde v souzeném případě o smlouvu darovací, nutno mimo jiné přihlídnouti i k tomu, zda jde o převzetí závazku k plnění bezúplatnému, zda se převzetí závazku stalo v úmyslu darovacím. Poskytuje-li někdo něco jako náhradu škody, není to darováním, i kdyby poskytující nebyl ani povinen škodu nahraditi, neboť jeho úmysl nesměruje k tomu, by učinil dar, nýbrž k tomu, by, třebas jen z důvodu slušnosti, napravil způsobenou škodu. Rovněž není darováním, co snoubenec slíbí své snoubence při nebo po rozvázání milostného poměru k jejímu zaopatření. Předmětem závazku v takovém případě není ani to, co bylo ujednáno pro případ ustoupení od slibu zasnubního, nýbrž poskytnutí odbytného na úhradu nároků ze zrušeného milostného poměru a jeho následků. Nejde tedy ani tu o převzetí závazku bezúplatného. Slíb takový není ani darováním ani jednáním ve smyslu § 45 obč. zák. právně bezúčinným. O darování nemůže tu býti řeči, poněvadž nejde o výkon pouhé dobročinnosti (Ehrenzweig 1926 str. 363, 364, rozhod-

nutí bývalého nejvyššího soudu ve Vídni Slg. I 118, V 2090, XI 4079, XVI 6415, rozh. rak. nejv. soudu z roku 1925 svazek VII 308). To, co právě uvedeno, jsou vůdčími zásadami pro posuzování tohoto sporu. Jimi je také naznačen směr, ve kterém měla být sporná látka probrána (§ 182 c. ř. s.). Trestním rozsudkem okresního soudu ze dne 23. února 1927 bylo zjištěno, že obžalovaný Emil L. na podzim (správně o vácích) 1920 se soukromou účastnicí, nynější žalobkyní, souložil a ji kapavkou nakazil. Naproti tomu má krajský soud v tomto civilním sporu za to, že nebylo pozitivně dokázáno, že žalovaný byl lueticky nakažen. Otázkou, zda žalobkyně byla kapavkou nakažena, po případě kým, se tento soud nezabýval a nezabýval se jí ani soud odvolací, maje patrně důsledkem svého odchýlného názoru za to, že otázka ta je pro posouzení věci lhostejná. Než tomu není tak, neboť zjištění ve směru právě naznačeném jsou důležitá pro posouzení pohnutky, z jaké tvrzený slib byl učiněn, a úmyslu, v jakém se tak stalo. Leč, i kdyby se nedalo přesně zjistiti, že to byl žalovaný, jenž žalobkyni nakazil, nelze přehlédnouti, že žalovaný podle svého vlastního přednesu již v roce 1922, ačkoli prý se necítil zavázán k náhradě škody z důvodu nakažení, přece zaplatil v kanceláři Dra L-a pro žalobkyni, tehdy ještě nezletilou, 6.000 Kč k úplnému vyrovnání všech snad vzniklých nebo později vzešlých následků domnělé nákazy. Že zaplacení této náhrady nebylo darováním, o tom nemůže být z důvodů shora uvedených pochybnosti. Nižší soudy důsledkem právního stanoviska, jež ve věci zaujaly, nezjistily vůbec, jaký slib žalovaný při aneb po zrušení milostného poměru žalobkyni učinil, a proč se tak stalo. Je tedy předčasným úsudek soudu odvolacího, že se žalovaný zavázal k vyplacení 20—40 tisíc Kč nikoli z toho důvodu, že uznával svou zákonnou povinnost k odškodnění žalobkyně za to, že jí svým zaviněním způsobil pohlavní nákazu, nýbrž jediné proto, by se slibu manželskému, který dal žalobkyni teprve, až již byla nakažena, vyhnul a by se jí zbavil. Mínil-li soud odvolací dále, že k výpovědi svědkyně Hermíny R-ové, která potvrdila, že myslí, že žalovaný slíbil žalobkyni 20 až 40 tisíc Kč nejen za to, že si ji nevezme, nýbrž i proto, že je nemocná, nelze přihlížeti, ana žalobkyně nic takového nepřednesla, nebude zajisté nevhodno upozorniti na to, že soud jest oprávněn rozhodovati na základě veškerých výsledků ústního jednání a při něm provedených důkazů a že ve příčině výsledků řízení průvodního záležitosti jen na tom, by obsahem svým zapadaly do rámce skutkových přednesů stran. Že pak výpověď svědkyně R-ové nevybočuje z rámce skutkového přednesu strany žalující, o tom není pochybnosti (vysvětlivky min. sprav. k § 414, Neumann k §§ 414—416 c. ř. s.). Podie skutkového děje mohou zajisté vysvětlení o tom, z jakého podnětu a v jakém úmyslu byl tvrzený slib učiněn, podati v první řadě strany, a bude tedy účelno, aby, setrvá-li žalovaná strana při námitce, že jde o nezávazný slib darovací, po případném doplnění skutkového přednesu stran (§ 182 c. ř. s.) ve směru právě naznačeném, byl proveden i důkaz výsledkem stran.